



2013. gada 26. jūlijs

# Mutes brūķis

Suitiski BRŪĶIS – izturība – tas jau nevar turēt brūķi – tas jau neizturēs



## Daudzinājums

**A**lsungas 3x3 daudzinājums notika Dižgabala kalnā, kam vienā pusē ezers, citā – vecā baznīca. Ar saieta cilvēku sanestiem pļavas ziediem rotātais ugunskurs, izveidots virs zemes, meta baltus dūmus, līdz gaiši aizdegās, un biezās ļaužu rindas, pamīšus dziedādamas un klausīdamās, ap to vija lokus un nemaz nesapinās. Daudzinājām vienprātību, ikvienu no mums un mūsu kopīgo vienotību.

Ko klausījās? Austris Grasis runāja par *bārenītes asariņu, kas vērtā zelta gabaliņu*. Gluži tāpat katrs latvietis mums ir zelta vērtē, un tie jākrāj – arī svešumā dzīvojošie, lai arī pēc 400 gadiem mums būtu ne tikai suiti, bet arī pārējie.

Ansis Bogustovs norādīja, ka latviešiem ir spēks, ar kādu kaujoties un revolūcijas taisot, bet – kur ir mūsu spēks evolūcijas gaitā? Mūsu spēks ir vienotībā, bet parastajā dzīves plūdumā – vai esam vienoti? Vai būsīm vienoti pēc 3x3? Ansis sacīja, ka bieži pat ar radiem sazināties tikai caur internetu, taču kopība ir pašiem jāveido un jāuztur.

Līga Reitere sauca vīrus par dižiem ozoliem. No katra atsevišķi – mežs nesanāk, tāpat kā no viena balķa māja nav taisāma. Lai kaut ko paveiktu un kaut kas būtu, mums jābūt kopā.

Guntis Zemītis atgādināja, ka stāvam netālu no kuršu senajiem apbedījumiem. Ja varētu ieskatīties mūsu kuršu senču acīs, vismaz šonedēļ mums nebūtu kauns. Esam labas domas domājuši un labus darbus darījuši.

Aizdomājos, ka ir liela atšķirība – būt lepnam, senčiem acīs skatoties, vai nejust kaunu, to darot. Mums nebūtu kauns, sacīja Guntis. Varētu to saprast tā, ka esam pieticīgi un sevi nelielām, un vienlaikus – izteikumā ieraudzīt nevis mūs pašus, bet senču piemiņu un to, cik augstā godā to turam. ▲

### Dienas plāns

#### Rīt, 27. jūlijā

*Viena saule, viena zeme*

*Nav vienāda valodiņa;*

*Pār upīti pārtēcēju*

*Jau citāda valodiņa.*

8:00 – 8:45 Rīta rosme, ķermeņa un gara atmodināšana

9:00 – 9:30 Brokastis

9:40 – 10:00 Rīta sanākšana

10:15 – 12:45 Rīta ievirzes

13:00 – 14:00 Pusdienas

14:00 – 16:30 Pēcpusdienas ievirzes

16:30 – 17:00 Brīvbrīdis

17:00 – 19:00 Izstādes tirdziņš pie skolas

19:00 – 19:45 Vakariņas

20:00 – 21:30 Noslēguma koncerts

kultūras namā

21:30 – 22:00 Vakara dziesma un vakara pasaciņa

22:00 – 23:00 Danči un rotaļas vecākiem ar bērniem / Nikšana

23:00 – ... Danco tie, kam pāri 13 / Nikšana

# Bauda 3x3 gaisotni



Mazie suiti no Jūrkalnes – Niedoliņu ģimene.

**N**iedoliņu ģimene no Jūrkalnes ir pirmoreiz 3x3 un jau jūtas šajā kustībā pavisam ievilkta.

Jūrkalnieši Alsungas nometnē nonākuši pēc tam, kad ģimenes tētim Guntim piedāvāja vadīt Kokapstrādes ievirzi. Viņa sieva Ilona ik dienu iet viņam palīgā mācīt kokapstrādes noslēpumus. To viņa var: kad iepazīsies ar Gunti, sāksi viņam palīdzēt galdniecībā, un nu jau pati ir pieredzējusi kokapstrādātāja.

Abi kopā gatavo mēbeles, kā arī dažādus virtuvē derīgus priekšmetus, piemēram, griežamos dēļišus. Tieši nelielās koka lietišķas izdodas pārdot visvairāk. Tās gan Niedoliņi sākuši ražot tikai ekonomiskās krīzes laikā, kad sarucis pieprasījums pēc mēbelēm. Gandrīz katru sestdienu Niedoliņi dodas uz kādu tirgu, lai tirgotu savus ražojumus.

„Mums 3x3 nometnē ļoti patīk. Te ir lieliska gaisotne,” stāsta Ilona. „Izskatās, ka nākamgad arī gribēsim te nokļūt. Pat

negaidījām, ka tik dziļi tajā visā vēlēsimies iesaistīties.”

„Man patīk tas, ka te ir daudz jauna, kas iepriekš mūsu dzīvē nav bijis. Patīk, ka te ir tik foršas ģimenes,” papildina Guntis.

Niedoliņi ne tikai vada ievirzi, bet arī paši izmanto iespēju iemācīties ko jaunu. Ilona un Guntis apmeklēja Spēkavotu ievirzi, vecākā meita Antra, kurai ir 11 gadi, apmeklēja Deju un kustību teātri; savukārt septiņgadīgā pastarīte Paula ieinteresējusies par Keramikas ievirzi. Vakaros visi kopā mācās pīt doņu cepures.

Vakar Niedoliņi kopā ar citiem 3x3 dalībniekiem piedalījās daudzinājumā. „Tas bija ļoti aizkustinoši. Žēl, ka neiedomājāmies paņemt līdzi tautastēpus,” teic Guntis.

Tautastēpi, vismaz ģimenes meitenēm, ir: Ilona kopā ar meitām dzied Jūrkalnes folkloras kopā *Maģie suiti*. Kāpēc Guntis nedzied? „Vīriem jāpelna nauda, lai sievas varētu dziedāt,” atbild Niedoliņš.

Dziesmu un deju svētkos gan visi bijuši kopā, jo Guntis bijis izvēlēts par *Maģo suitu* karognesēju svētku gājienā.

Vai mazajām suitu meitenēm arī ir skaistās burbuļsaktas? „Nē, tikai villaines,” atrauc Ilona. „Man pašai ir maza sakta, ne jau šķīvja lielumā.”

Maza suitu sakta maksājot ap 70 latiem, liela – pat 270.

Kāda ir dzīve mazā, bet skaistā vietā – Jūrkalnē? Klimats esot īpatnējs. Vēl jūlijā visu dienu var būt bieza migla, toties rudens pienāk vēlāk, un ziema – siltāka. „Mēs pašā jūras malā par laimi nedzīvojam. Esam drusku tālāk no vējiem. Vakaros gan visi kopā mēdzam aizbraukt ar riteniem uz jūru,” stāsta Guntis.

Kaut lauku miesti kļūst aizvien tukšāki, Niedoliņi vēlas palikt Jūrkalnē. ▲

Ilze Kuzmina

## Rīta uzruna

# Ir pienācis mūsu laiks

**P**iektdienas rītā nometniekus sveica leva Ančevska. Pieminot tautasdziesmas rindiņas *Pieci brāļi, piecas māsas, Visiem viens padomiņš*, leva aicināja ieklausīties vārdā padoms. Līdzīgi kā paēna, pagulte, paze-

me, pasaule, arī padoms ir kaut kas zems domas. Tajā doma sakņojas. Padoms ir mūsu enerģētiskais pamats, ko saņemam no saviem senčiem. Tas var būt gan apzināts, gan neapzināts. Svarīgi ir apzināties mūsu tautas kopējo padomi-

ņu. Tam varam intuitīvi pieslēgties dabā, svētvietās. Ja ir kāda tradīcija, ko šodien vairs neizprotam, varam atvērties un ieklausīties sevī, dabā, lai rastu atslēgas. „Ir pienācis mūsu laiks,” sacīja leva, „un mūsu rokās, kā padomiņu iedzīvināsim, kā tālāk nodosim. Godāsim to un ar domas spēku vairosim!” ▲

Laura Bitinieca

## Suminām



### Anna – īsta saimniece

Kāds jau **ANNAI GOBZEMEI-NUL-LEI** ir paguvjis pateikt, sak', ak, tāpēc tev tā otra nometne, lai Annas vari nosvinēt! Jā! Anna atzīst, ka visskaistākā tradīcija

vārda dienu svinēt esot 3x3 nometnēs, piemēram, Jelgavā pat valsi sporta zālē esot dabūjusi dejot.

Un ļoti jauki, ka Annas, kas ir saimniece, šū diena, sakrīt ar Annu saimniece lomā te, Alsungas 3x3!

„Man prieks, ka tagad Annu ir daudz, jo vecāki liek bērniņiem šo vārdu. Es ar savu vārdu ilgu laiku biju vienīgā. Kā dzirdēju to saucam, uzreiz reaģēju. Un, tikai iestājoties Lietišķajā mākslas vidusskolā, satiku vēl vienu Annu.”

Annas mamma Vēsma atklāj, ka bērnam esot bijis pat trīs mēnešus bez vārda jānodzīvo, jo dzimtsarakstu nodaļas vadītāja pa draugam lūgusi labi vēl padomāt, kur nu tik vecmodīgu vārdu. „Mans vārds man dod spēku un uzliek tādu kā nelokā-

mību un nelokanību.” Turklāt tas ir vārds, kas no abiem galiem lasāms!

Daudz laimes Annai! ▲

Daiga Bitinieca

Annu dienā, ko svinam kā Saimniece dienu, mīļi sveicam un daudz laimes novēlam arī: **ANNAI BARTKEVIČAI, ANCEI GRĪNVALDEI, ANNAI LISAI KRŪMIŅAI, ANNAI MOSKVINAI, ANNAI PĀVULAI, ANNAI VALDMANEI, SOFIJAI ANNAI BOGUSTOVAI, ANNAI SALAI, ANNIJAI ZAICEVAI.**

Augstu laim' un prieku dzimšanas dienā šodien dziedam: **GITAI FELDHŪNEI, INESEI TAUBEREI.**

Daudz mīļu buču no radiem, draugiem un visiem 3x3-niekiem! ▲

## Vakara viešņa

# Lai nav enerģijas pārrāvumu

Ieva Ančevska deviņus gadus vadījusi Saldus Tūrisma informācijas centru, bet nu vaļasprieks – latviskās dzīvesziņas pētīšana – pārvērties par patstāvīgu nodarbi. Ieva ir arī pirtniece, zāļu sieva, bet ceturtdien pēc daudzzinājuma daudzus nometniekus aizrāva ar stāstījumu par Helingera metodi dzimtas, ģimenes enerģētikas jautājumos.

To braukusi apgūt pie paša Helingera Vācijā, jo esot maksimāliste, sacīja vakara viešņa.

Tālāk sekos vairākas lektores atziņas.

Katrai tautai ir sava enerģētika, un katrai ģimenei ir sava enerģētika. Ģimenes enerģētiku veido vecāki, bērni, mazbērni, vecvecāki, vecāku brāļi un māsas, vecvecāku brāļi un māsas.

Mēs savās dzimtās un ģimenēs esam saistīti ar neredzamiem pavedieniem, un bērniņš vienmēr ienāk ar mīlestību un grib sakārtot enerģiju, ja kaut kur iepriekš izveidojies tās pārrāvums. Mēs pārņemam viens otra enerģiju, tāpēc arī ir pārmanotas slimības, nelaimes u.c., jo bērns, lai mammītei vieglāk, uzņemas negatīvās lietas, piemēram, bailes. Visa pamatā ir mīlestība un vēlme būt piederīgam. Piederības dziņa var būt tik spēcīga, ka nespēj atbrīvoties no veciem attiecību modeļiem, īpašībām, kas valdījušas dzimtā. Bet enerģētiskos caurumus mēs radām, ja kādu izstumjam no sava vidus (piemēram, kāda slimnieka ielikšana pansionātā, arī aborti).

Ļoti svarīgas ir pirmās partnerattiecības, kā tās beigušās – vai ar naidu, vai ar



Ieva Ančevska darbojas ar dzimtas un ģimenes enerģētikas jautājumiem.

labu. Svarīgi otram pateikt paldies, izlīdzināt enerģiju, attiecībām beidzoties. Jo izlīdzināt var tikai ar mīlestību (tas attiecas arī uz agresora un upura attiecībām).

Mums visā pilnībā jāpieņem savi vecāki. Ja sieviete nepieņem savu tēvu, viņai ar savu partneri var būt problēmas. Ja bērns nepieņem māti, tad viņš nepieņems pašu dzīvi, tad būs grūti izveidot labas partnerattiecības. Saikne ar māti tiek pārtraukta arī ķeizargriezienu laikā, un, ja vien nav medicīnisku iemeslu, tad nekādā gadījumā nevajadzētu to darīt.

Svarīgi arī došanas un ņemšanas li-

kums. Enerģija plūst no augšas uz leju. Vecāki dod, bērni ņem. Līdz brīdim, kad bērns pats strādā, spējīgs nopelnīt – tad vecākiem jāizbeidz došana bez preti ņemšanas. Bet partnerattiecībās svarīgi vienam par otru rūpēties, tas nozīmē līdzsvaru došanā un ņemšanā. Ar došanu un ņemšanu jāsaprot ne tikai nauda, bet arī emocijas, enerģija utt.

Pēc teorētiskās daļas Ieva Ančevska klātesošajiem lika darboties praktiski. Par to, vai tas bija piemēroti šai vietai un laikā, klātesošo viedokļi atšķīrās. ▲

Daiga Bitinieca

Ievirze

# Latviskā virtuve

## Labiem draugiem pastāstīt

Latviskā virtuve satiekas skolas 2. stāvā (lai saimnieces nedusmo, ka es palīdzu tiem, kas ievirzi sāk meklēt pēc ožas) Skaidrītes Nagliņas vadībā. Otra dalībnieku grupa ik dienas dodas uz Rutas Sokolovas mājām, kur viņai nodibināta SIA *Suitu maize*, un tūristiem iespējams redzēt, kā top suitu ēdieni.

Skaidrīte receptes aizguvusi no mammas, un jau kopš bērnības taisa ēst. Par to viņa gatava pastāstīt labiem draugiem.

Avīzes pārstāvis ievirzē nokļūst tieši brīdī, kad sākas sklandraušu gatavošana. Vakar dalībnieki gatavojuši zivi piena mērcē, kūlušī sviestu un vārijuši kartupeļus ar mizu. Neapēstie kartupeļi ieies šodienas sklandrausī, tāpat kā sklandrausim samaltie burkāni – var saldētavā stāvēt ilgi, līdz tos ievajagas šmorētiem kāpostiem.

Ingūna Rogal no Belģijas šaubās, vai Belģijā varēs dabūt tādu mājas krējumu, kā Alsungā: „Nekad nebiju tādā veidā sviestu taisījusi – ar sildīšanu un maisīša-



Skaidrītes Nagliņas vadībā top sklandraušī.

nu. Vakar iepazīnāties arī viens ar otru, un katrs stāstīja par saviem mīļākajiem ēdieniem. Sanāca daudz runāt par saldajiem – debesmannu, bubertu, ķiseli.” Visas dalībnieces pēc pirmā saimnieces mājiena ķeras pie mizošanas, malšanas un mīcīšanas, lai taptu īstie sklandraušī.

## Sklandraušu recepte

Sklandrausis ir īsts 3x3 ēdiens, jo veidots no trīs kārtām, katrā kārtā trīs pamatsastāvdaļas.

Pirmā kārtā ir 2 kg rudzu milti ar ūdeni (labāk rupjāka maluma nekā vairāk bīdelētie), sāls un taukviela (eļļa, kausēts sviests, vislabāk – baltie cūku tauki).

Otrā kārtā ir malti vārietie kartupeļi, sajaukti ar piena produktiem (sviestu, pienu, biezpienu pēc izvēles), garšvielām (sāli un ķimenēm) un olu. Skaidrīte

stāsta: „Pliks kartupelis nebūs garšīgs. Vajag tādu pamatmasu, kas pati par sevi ir garda. Es teiktu – tāda patrekna, laba kartupeļu biežputra.” Var pielikt drusku baltos miltus, lai masa labāk turētos cepšanas laikā. Cienījamā Gudenieku puses saimniece Emilija Kolna likusi arī zaļus, rīvētus kartupeļus, ko applaucējusi ar vārošu pienu – tas dod interesantu garšu.

Trešā kārtā veidota no 2/3 maltiem vārietiem un 1/3 svaigiem rīvētiem burkāniem. Pieliek cukuru pēc garšas. Garnējumam ir trīs varianti: ķīmenes (pirms cepšanas), saldais krējums ar cukuru (pēc izņemšanas no krāsns) un kanēlis ar cukuru.

Mīklas bļodiņās pilda 1/2 kartupeļus un 1/2 burkānus vai arī 2/3 kartupeļus un 1/3 burkānus. Cep apmēram 200 grādos 40 minūtes. Jāskatās, kad apakša izžūst un virskārtna smuki brūna. ▲

Laura Bitiniece

## Tautas tērpu stāsti

### Atrod valkātāju

Meldra Atteka ir kandavniece, kura uz Alsungas 3x3 saieta daudzīnājumu ceturtdien atbrauca suitu tautas tērpā, ko viņai uzdāvinājusi tautiete Brigita Siliņa no Kalifornijas.

Tur Meldra bija devusies līdz vīram Andrim, kas, būdams labs datorspeciālists, trīs gadus strādāja Silīcija ielejā. Meldra, kamēr vīrs darbā, audzināja mazo meitiņu un aktīvi iesaistījās vietējā latviešu biedrībā, draudzē un



Ziemeļkalifornijas korī. Korī arī viņa pirmoreiz uzvilka suitenes tautas tērpu. „Atceros, tas bija pagājušā gada 18. novembra svinībās. Pēc dievkalpojuma pie manis pienāca Siliņas kundze un vaicāja, vai man patīkot šis tautas tērps. Protams, ļoti skaists! Un tad viņa pajautāja – vai es to gribot sev, jo viņai mājās skapī esot vēl viens.

Vai kādreiz agrāk Meldra ir domājusi par savu tautas tērpu? IZRĀDĀS, draudzes bazārā bijusi izsole, un tur tautas tērps bijis dabūjams par 150 latiem. Meldra svārstījies un ne tik daudz naudas dēļ. Vienkārši nav varējusi saprast, vai viņa var valkāt suitu tērpu, ja pati ir no Kandavas. Bet pēc mēneša saņēmusi dāvinājumu!

Nu Meldra ar ģimeni atgriezusies Latvijā un te jau divas reizes vilkusi savu goda tērpu – Dziesmu svētkos viņa piedalījies kopā ar Ziemeļkalifornijas jaukto kori, un nu 3x3 saieta daudzīnājumā.

„Esmu ļoti pateicīga Brigītai Siliņai par dāvinājumu!” saka Meldra.” ▲

Daiga Bitiniece

### Negaidīta dāvana

Bijām Jāņa Gulbīša bērēs Uppsalā, Zviedrijā. Pēc bērēm aizgājēja māsas meita Zane Martinova pienāca un prasīja, vai levai nevajagot saktu. Liels bija pārsteigums, ka piedāvātā sakta bija divrindene, tāpat dižā sakta, kādu levai tieši ļoti vajadzēja viņas Rendas tautastērpam. Piedevām Zane uzdāvināja vēl viņas pašas mātes darinātu pilnu Bārtas tērpu – brunči vēl austi pirmskaļa Latvijā, bet pārējās detaļas: vainags, sievas aube, villaine, divas saktas, kreklis un ņieburs darināti Zviedrijā. Ar pateicību visu saņēmām, un tā nu leva daudzīnājumā varēja villaini saņraust ar divrindeni, bet Daina štātēties pilnā Bārtas goda tērpā. ▲



Austris Grasis

levirze

## Aušana stellēs – lēni, grūti, pamatīgi

**A**ušana stellēs – tā nu gan ir nopietna, sarežģīta, darbietilpīga lieta. Acīmredzot tā nolēmuši arī tie 3x3 dalībnieki, kas bija pieteikušies šajā ievirzē, tomēr nolēmuši no tās atteikties.

Pirmdienā uz aušanu atnāca astoņi censoņi, bet otrdienas pēcpusdienā Alsungas muzeja stellju istabā vairs darbojās tikai divi skolnieki – Laura Gaidule no Jūrkalnes un Ričards Ulozas no Luksemburgas – un skolotāja Māra.

Telpā ir 11 stelles, un iesākti audekli ir daudzās, bet pārsvarā tas ir Alsungas čaklo rokdarbnieču veikums. Viena no metnes



Diedziņu pie diedziņa divas dienas vilka aušanas ievirzē.

dalībniece iesākusi lupatu deķi, bet pārējie mācījās ievilkēt stellēs diegus, lai austu trako drānu – suitu tradicionālo košo villaini. Šis pacietību prasošais darbs vēl otrdien nebija līdz galam veikts. Vienās stellēs audējas jau iepriekš bija visu sagatavojušas tūlītējai aušanai. Tad nu 3x3 dalībnieki nedaudz arī pauda, bet pavisam mazu gabaliņu, jo jāauž ar paminām, un tas nu nemaz nav vienkārši.

Ričards stāsta, ka nāk uz šo ievirzi tāpēc, ka kādreiz aušana bijusi vīriešu darbs.

Ikdienā gan viņš esot baltrocis, tomēr tas neliedz viņam sapņot drīzumā pašam izgatavot nelielas stellas un pievērsties aušanai. Muzeja mazās stellas jau sabildētas, lai būtu paraugs, pēc kā gatavot savas.

Toties Laura nolēmusi tikt pie sava tautastērpa, tāpēc jāiemācās aust. Nedēļa, ko pavadīs no metnē, šīs prasmes apgūšanai varētu būt arī pārāk īss laiks, taču meitene apņēmies braukt no Jūrkalnes uz Alsungu, lai turpinātu mācīties aušanu. ▲

Ilze Kuzmina

levirze

## Vīna darīšana

**T**eši tā – nevis brūvēšana, bet darīšana! Tā nav nieka lieta! Levirzes vadītājs Linards Liberts no Ikšķīles jau četrus gadus dara vīnu. Kādu? Bērzu sulas vīnu!!! Un mums, saujiņai no metnieku, caur Linarda aizraujošo stāstījumu ir iespēja nokļūt vīna darīšanas pasaulē. Lai nokļūšana būtu vieglāka, tiekam cienāti ar dzidru lējumu glāzēs. Kas tad tas? Svaigas bērzu sulas jūlijā?! Atspirdzinošas un vēsas! Ekskluzīvi! Pārsteigums izdevies! Tiek atklāts uzglabāšanas noslēpums. Sasaldēšana.

Ko vīri te meklē? Vīnā ir patiesība.



Latvijā ir aptuveni 30 reģistrētu vīndaru, bet Linards ir vienīgais ekovīna ražotājs, kas dara vīnu no bērzu sulām. Tādēļ mums noteikti jānogaršo bērzu sulas vīns. Jā! Neapraktāma garša! Jānis no Piltenes kā neticīgais Toms virpina rokā glāzi un šaubās, vai tik Linards nemānās un nepiedāvā visiem zināmo *Riesling*.

Sēžam omulīgi pils torņa zālē, zelējam maizi, kura esot kā dzēšgumija un nodzēs iepriekš baudītā vīna garšu, un mācāmies vīna darīšanas metodes un knifus (piem.,

noteikti nedrīkst izmantot maizes raugu). Klausāties par vīna darīšanas procesu, uzglabāšanu un, protams, baudīšanu. Galvenais, pēc Linarda domām, vīna darīšanā visu darīt bez steigas, bez stresa un ar mīlestību, tad noteikti viss izdosies. Tam par apstiprinājumu svinīgi glāzēs tiek ieliets bērzu sulas šampanietis. Dzirkst šampanietis, dzirkst Linarda acis, runājot ne tikai par savu darbu, bet arī par kolēģiem vīndariem no Kuldīgas, Siguldas un Ogres. Uzzinām, ka vīnu Latvijā var darīt ne jebkādam ogām un augļiem. Rabarberi un mellenes gan esot cimperlīgas, bet melņu / ķiršu vīns garšo labi. Mans favorīts gan ir pieneņu vīns! Var darīt vīnu arī no ķiplokiem, ozolapām, vīgriezēm, rožlapiņām, ceriņiem, plūškoka u. c. Pilnīgi brīva izejvielu improvizācija!

Otrā dienā gan klausītāji man nezināmu iemeslu dēļ dažbrīd kļuva par runātājiem, kas arī dalījās savā vīna darīšanas pieredzē. Lielākā ievirzes dalībnieku daļa nu ir gatavi mājās paši darīt vīnu. Es arī mēģināšu – bez steigas un ar mīlestību. Un ar Linarda svētību! ▲

Daina Kuple

## Ekskursija

## Užava? Priekā!

Tie, kas pilnīgi precīzi 19.00 atgriezās no Užavas pagasta, bija priecīgi, jo savā maršrutā bija paguvuši redzēt un baudīt daudz. No iepriekš publicētā maršruta novirzījāmies – vispirms labākās Užavas skolnieces pavadībā apmeklējām vietējo baptistu baznīcu, pabraucām garām luterāņu baznīcai bez torņa, pēc tam iemetām aci izremontētajā pagasta padomes ēkā, kur griesti savdabīgi rotāti ar vēsturiskiem fotokadriem. Divas reizes bijām pie jūras – kur Užavas upīte ietek un pie Užavas bākas. Tajā, protams, arī uzkāpām; tiesa, tas bija jādara pēc alus kausu tukšošanas Užavas alus darītavā, kas radija nedaudz sirreālu sajūtu. ▲

Daiga Bitiniece

## Basi, Gudenieki, Apriķi

Rūpe par saņemto mantojumu, par vietu – šī sajūta iepriecināja visur, kur bijām.

Gudeniekos, bijušajā mācītāja mājā, dzīvo un baznīcu uzrauga Dace. Tas viņai ir sirds darbs. Dace savedusi kārtībā baznīcas ērģeles, un arī mēs baudījām ērģeļmūziku viņas izpildījumā.

Apriķos pie bijušā barona Ostenzakeņa muižas, kurā atrodas Apriķu pamatskola, mūs sagaida viesmīlīgs rūķis ... Ēkas bēniņos pirms 25 gadiem ... (viņa arī rūķis) sākusi veidot muzeju.

Barons Ostenzakens ir bijis tik turīgs, ka 1745. gadā uzcēlis savu dievnamu - Apriķu baznīcu. Vērtīgo kokgriezumu dēļ to dēvē par Kurzemes pērli.

Pēdējā apskates vieta – Basi – mūs pārsteidz ar vairāk nekā 200 gadus senu guļbūvi, šobrīd tautas namu. Te jau daudzus gadus puīši un vīri uz sarīkojumiem dodas tikai uzvalkos. Savas savrupības vietējie turas cieši kopā – šeit ir dzimtas ar dziļām saknēm un atšķirībā no apkārtnējiem pagastiem Basu zemnieki paši saimnieko savos laukos un nevienam tos nepārdod. Tā ir vienotība, no kuras var mācīties! ▲

Vineta Gončare

## Vieta, kuru pieskata rūķīši

Gide Gunita Meiere uzmanīgi noklausās, ko katrs no mums jau zina par šo vietu un apsola – ikviens te atradis ko jaunu un negaidītu. Un tā bija taisnība.

Ēdoles pils īpašnieki patiesi rūpējas, lai telpas tiktu iekārtotas un ļautu sajūst viduslaiku baronu sadzīves noskaņus. Pusatvērtas vācu grāmatas, servīze uz galda tējas istabā, izbāzti medņi un

rubeņi medību istabā, mēbeles, aizkari. Šķiet, ka aiz nākamajām durvīm bargs barons aizrādīs, ko šeit meklējam. Un, protams, teikas! Par mīlestību. Par rūķīšiem, kas dzīvo pils parkā un pilnmēness naktīs nāk uz taciņas papļāpāt. Kamēr rūķīši te saimnieko, tikmēr pilij ies labi.

Staigājām pa Ēdoli. Re, gide rāda – šeit dzīvoja Krišjānis Valdemārs. Viņš šeit dibināja *Jūras izsmelšanas biedrību* (domubiedru pulciņu, kas faktiski sprieda par izglītības un apgaismības idejām), šeit, baznīcas ģērbkambarī, tika izveidota pirmā latviešu lauku bibliotēka Latvijā.

Un nobeigumā vēl viesojamies Ēdoles vidusskolā. Esam pārsteigti, ko ar enerģiju, entuziasmu un mīlestību var izveidot. Ekoskola, kur daļa mācību notiek skolas dārzā, blakus esošā grava iztirīta un pārveidota par Tarzāna veida trasi, īsta sava republika. Tā vien šķiet, ka rūķīši ņēmuši savā paspārnē visu Ēdoli. ▲

Gundega Kalendra

## Pāvilosta – kā vienā ekskursijā redzēt trīs reiz vairāk...

Lai vai cik pārsteigti, izklaidēti vai nokavējuši vakariņas būtu visi citi saietā ekskursiju virzienos braukušie, vislaimīgākie tomēr esam mēs – kuri devās uz Pāvilostu.

Pirmkārt, aiz laimes spiedza un vecākiem par nervu bendēšanu pāri kuģīša bortam rokas, kājas, degunus un galvas centās iemērkāt mūsu saietā Spridīšskolas kontingents. Jāpiemin – lai arī nauđu kapteinis prasīja par pusstundu, viņš mūs visus izvizināja gandrīz stundu – gan miglas titā jūrā, gan Latvijas īsākajā upē – Sakā. Tā arī netapa skaidrs, kāpēc liellaivas vārds – Brigita – aizgūts no kapteiņa drauga sievas, nevis viņa paša nometītās nāras. Tāpat neviens tā arī neredzēja, ka pasaules dziedošākais makšķernieks – Jānis no ASV – būtu noķēris kaut vienu mailīti (klīst runas, ka patiesībā viņa makšķere ir kāds spiegošanas instruments, jo savu spinningu viņš mētāja pretim NATO robežsardzes tornim Pāvilostas molā, bet citu makšķernieku lomus biedēja ar skanīgām dziesmām par ūdeni un zivīm).

Mans otrkārt arī ir saistīts ar zivīm. Runa ir par Kurzemes garšu... kas Alsungā ir Rutas Sklandu jeb Žogu rauši, bet Pāvilostā – vietējā zvejas un kūpināšanas karaļa – Dzintara Butes jeb Plekstes. Par pārsteigumu savām zivju kūpinātajām acīm – redzēju, cik negausīgi, ēdelīgi

kļuva pat bērni, kuri parasti zivis neēd, bet paši savus pirkstu galus kopā ar bešķīgajām butēm rija citādi ieturēti un pieklājīgi mūsu saietā ļaudis. Taču šī zivju garša manas personīgās meitas galvā radija Rīgas bērnam pat netipiski apcerīgas jūsmas: "Kāpēc gan mēs nevarētu te dzīvot?!" Es paliku atbildi parādā.

Treškārt, par skaudību un dusmām citos autobusus sēdošajiem varu apgalvot, ka Pāvilostas ievirzē mēs iespējām arī to, kas citādi mums nepienācās... Atceļā mēs arī bijām Jūrkalnē! Un brauksim tur šovakar atkal – bučoties saulrietā! ▲

Ansis Bogustovs

## Laimīgais kalns – ciems, kur kļūt laimīgam

Līdz 1925. gadam Jūrkalne saukta par Feliksbergu (no vācu val. – *laimīgais kalns*). Patlaban te dzīvo 354 cilvēki, par suņiem un kaķiem ziņu nav. Un atšķirībā no Alsungas dižajiem suitiem, Jūrkalnē mīt maģie suiti.

Baltā bura Jūrkalnes kāpās (aut. Ģirts Burvis) iezīmē vietu, kur 1944.–1945.g. latvieši bailēs no padomju okupācijas briesmām un neziņā par nākotni devās bēgļu gaitās uz neitrālo Zviedriju. Gotlande ir tikai 170 km tālu. Ar tā laika bēgļu pārpildītajām laivām tas bija 2–3 dienu brauciens – ja laivu nepanāca padomju torpēdas vai uzlidojumi. No Jūrkalnes piekrastes svešumā devušies aptuveni 5000 latviešu. Te pāris dienu pirms došanās svešumā dzīvojis arī Kārlis Skalbe. Šī vieta uzrunā. Arī tāpēc, ka mūsu vidū ir divas 3x3-nieces, kuru vecāki no šejienes devušās trimdā.

Jūrkalnes otrā galā ieraugām Rīvas upes koka tiltu, kas ir vienīgais atgāžņu sistēmas konstrukcijas tilts Latvijā. Netālu – bijušās jūrskolas vieta, Tautas nams un Romas katoļu baznīca ar iekarīnātu burinieku pie griestiem.

Tad – Lūķu mājas. Viesmīlīgie saimnieki Juris un Envija Indāni kopj senu zvejnieku sētu, kas piemērota viesu uzņemšanai. Dzīvojamā ēka, ratnīca, pirts, klēts. Te tapis brīvdabas muzejs, kur senās mantas var cilāt un pētīt. Saimniece spēlē klavieres un dzied. Miers un labsajūta.

Esam pie Jūrkalnes zīmola – stāvkrasta. Tas ir aptuveni 13 km garš, augstākajā vietā – 20 m augsts. Jūra te paņem vienu metru zemes gadā. Esam laimīgi – kāpt augšā un lejā, bradāt, lasīt akmeņus, tvērt un baudīt. Tādi arī braucam mājās. ▲

Ieva Freinberga

## Daudzinājums bildēs



## Slrsnīga saruna

## NO DIENĀM SENĀM

## Labadiena, labi ļaudis!

MUTES BRŪĶA 2. numurā es izlasīju par Ansi Bogustovu un viņa dibināto nevalstisko organizāciju *Par latvisku alko-holu*, un es esmu sajūsmā. Jaundibinātās organizācijas mērķis – iestāties pret importētu dzeramo un atbalstīt tikai no Latvijā izaudzētām izejvielām brūvēto dziru. Beidzot rudzu milti tiks atkal godā celti. Es vēl atceros Ernesta Rirdāna nemirstīgos vārdus 2.P.K. laikā: *Man jau tā dzimtene ir miļa, tikai tos miltus grūti dabūt.* Šī lieliskā miltu dzira bija pazīstama arī kā *kandža, ļerga, Zārka nagla, Mežrozīte, Grāvja asaras*, bet tauta to vienkārši dēvēja par *Dzimtenīti*. Bija jau pazīstami arī citi dzērieni, brūvēti no aviācijas benčīna, kā *Štukas, Jū-jū*, kas izsauca tieksmi lidot un nespēju pacelties gaisā. Bet **Dzimtenīte** bija kas sevišķs!

*No dienām senām, no sentēvu laikiem,  
Kad Gaismas pils kāpa caur dūmiem un  
tvaikiem,  
Mūsu sentēvi prata bez māņiem un viltiem  
Izdzīt ļergu no rudzu miltiem.  
Zem Rāmavas ozoliem, kā jūs to zināt,  
Jau letiņš ko brūvē, viņš māk iztecināt,  
Kam vēl tāda cieņa bij', ja atļauts man jautāt,*

## Brūķis nr. 4.

## Mīļais Uldi!

Ņem manu informāciju tikai no vienas puses – interesantākās. Tev kā iedzīmtam brūķētājam vajadzēja zināt, ka informācijas nekad nav par daudz. Agri vai vēlu, Dievs vien zina, kad, var noderēt. Par Dieva ausīm runājot. Ar tām viss kārtībā. Tici man uz vārda – *Suitu sievas* baznīcā balsis nebrūķē, bet dzied kā Kurzemes eņģeļi. Tā var skanēt tikai Dieva dārzā. Tā arī jutos.

Bet – kur dārzs, tur jābūt arī augļiem. Pateicoties tavai fantāzijai, esmu briedusi gadu skrejā, un tagad arī uz mani pašdarinātie vīni neatstāj nekādu iespaidu, tikai labu. Tā kā nesatraucies, mīļo Uldi. Šī tēma ir izsmelta. Sīkāk par vīna darināšanas ievirzi varēsi lasīt kaut kad nometnes avīzē.

*Kā Dzimtenītei latvju tautā,  
Kad no vienas vienīgas šļukas  
Cilvēks grib lidot pa gaisu kā štukas,  
Ak, Dzimtenīt!*

*Reiz UNRRA's laikos, reiz IRO dienās,  
Kad baraka pils bij', un bikses tik vienas,  
Tad atkal no rudzu miltu maisa  
Debešķīgs aromāts kāpa gaisā.  
Pile pa pilei, līdz varenā straumē  
Plūda nacionāls produkts, mūsu spēks,  
mūsu laime.*

*No miltiem brūvēta, caur caurulēm dzīta,  
Kā dzintars, kā ras' piliens ziedā no rīta.  
Lai ar cik slikti un lai ar' cik grūti,  
Viens malciņš – un dīpīts griež briesmām  
krūti!  
Ak, Dzimtenīt!*

*Mūsdienu dzēriens ir viskijs un brendijs,  
Vai martini glāzi tur rokās dendijs,  
Kaut tehnologs tika nolikts un lamāts,  
Viņš tomēr bij' tautas esmes pamats.  
Lai stāstam jaunai, visjaunākai audzei,  
Kas mūsu tautu no briesmām saudzēj,  
Lai vērpjam stāstus par Gaismas pili,  
Par Kurzemes kalniem, kas zaigo tik zili.  
Kas izglāba mūsu letiņu cilti?  
Bij ticība, cerība, bet pamatā – milti!  
Ak, Dzimtenīt! ▲*

Uldis Siliņš no Lejā-Apakšā

## Noklausīts vai ...

## Noklausīts ekskursijā.

Gide stāsta, ka Jūrkalnē kādreiz bijusi trīsgadīga jūrskola. Kāds bērns, pamozdamies no salda miega:

– Mammu, vai tur slīcināja kaķēnus? ▲

Viena tautastērpā ģērbta meitenīte vaicā otrai, kas arī ir tautastērpā:

– No kurienes tu esi?

Te iejaucas otras meitenītes dusmīgā mamma:

– Viņa ir no meža! Vai tad neredzi, ka svārki – ar zālēm, pastala – atrisusi.

Pirmā meitenīte:

– Es gan esmu no Zemgales.

Mamma:

– No kuras vietas?

Pirmā meitenīte:

– Nu ... Patiesībā esmu no ASV. Tērps ir no Zemgales. ▲

## Danči

## Sensācija!

Vakar *Zagli*, tieši tāpat kā otrdien, uzvarēja Aija Pūsepa un Juris Jēkabs To mašūns! Vai tas nozīmē, ka mūsu vidū ir profesionāls deju pāris, un pārējiem vairs nav nekādu cerību? ▲

## Suitu mēlē

**leits, leitīs** – baltais sviests

**linkainis** – ligavas galvas sega

**loriņš** – sikums, štrumts, neliels priekšmets, krāms, pado tos loriņus šorp

**lumziķis** – lamzaks (par puisī)

**lupatbūda** – automobilis ar brezentu (auduma) jumtu

**lupte** – gaiss, ievilkt lupti; švaka lupte

**luturi** – luterāņi

**ļeckā** – nicīgi par sievieti, kas tā pa ļecku?

**ļērga** – kandža

**ļinkas** – skrandas, ļinkas karājās

**ļurīgs** – slidens, ļurīgs audums

**ļurļaks** – kandža



## MUTES BRŪĶA redakcija:

Ieva Freinberga

Daiga Bitiniece

Laura Bitiniece

Ilze Kuzmina

Maketētāja Gundega Kalendra

Fotogrāfs Aivars Vētrājs

Ja neesi izlasījis drukāto avīzi, nebēdā, to var atrast šajā vietnē:  
[www.3x3.lv/suitu-novads-aicina-uz-3x3.html](http://www.3x3.lv/suitu-novads-aicina-uz-3x3.html)

Mīļais 3x3niek,  
ja redzi ko asprātīgu, jocīgu, interesantu, noderīgu vai skaistu,  
nekavējoties sūti MUTES BRŪĶIM uz [ieva.freinberga@gmail.com](mailto:ieva.freinberga@gmail.com),  
tāl. 29176185 vai nāc uz redakciju. Būsīm priecīgi!